

Ook in de cloud voelen we de dominantie van big tech

José van Dijck 11:00

Clouddiensten van Amazon, Google, en Microsoft werpen stiekem hoge drempels op om klanten te verhinderen over te stappen. Nieuwe EU-wetgeving moet dit oplossen. Laat Europa met eigen cloudaanbieders komen om macht van Amerikanen te breken, schrijft universiteitshoogleraar José van Dijck.

Stelt u zich het volgende voor: de A2 is eigendom van Amazon, net als de A3, de A9 en de A12. De A15 is in het bezit van Microsoft en strekt zich uit van de A58 tot de A28. Dan zijn er nog enkele wegen waar Google de baas is, zoals de A1 en de A4. Wie over de wegen van één van deze eigenaren zijn spullen wil vervoeren, kan gratis naar binnen. Zodra de vervoerder eruit wil, moet hij een flinke heffing betalen. Bovendien blijkt het niet eenvoudig de auto met lading ook mee te nemen naar een andere wegeigenaar, dus dat zorgt sowieso voor extra kosten. En wie eenmaal in het wegennet van één bedrijf zit, maakt waarschijnlijk ook gebruik van de benzinestations, gemakswinkels en wegrestaurants van diezelfde keten, want Amazon-koffie wordt nu eenmaal niet verkocht langs de Microsoft-wegen.

Amerikanen leidend

Zo ongeveer ziet het wegennet van Nederland eruit als we de digitale wereld vertalen naar de fysieke infrastructuur. Onlangs publiceerde toezichthouder Autoriteit Consument en Markt (ACM) een studie naar het functioneren van de Nederlandse markt voor clouddiensten. Deze markt maakt een exponentiële groei door van zo'n 30% tot 40% per jaar, omdat steeds meer instellingen en bedrijven hun data in de cloud zetten. In Nederland beslaat het aandeel van Amerikaanse clouddiensten van Amazon, Microsoft en Google inmiddels meer dan 80% van deze markt. En het plafond is nog niet bereikt.

Schok achteraf

Wat deze marktstudie zo interessant maakt, is dat de ACM haarfijn uitlegt hoe de grote cloudaanbieders te werk gaan. Zo is het voor klanten heel aantrekkelijk, soms zelfs gratis, om data in de cloud te stallen. De schok komt pas als zij hun data uit de cloud willen migreren, bijvoorbeeld naar een andere aanbieder. Dan blijkt dat de techbedrijven fikse *egress fees*, vertrekvergoedingen, heffen en soms ook nog technische barrières opwerpen.

Ook worden clouddiensten steeds vaker geïntegreerd aangeboden met 'eigen' applicaties zoals data analytics. Een zogenaamde *vendor lock-in* ligt dan op de loer. Financiële en technische overstapdrempels maken het moeilijk de softwareapplicaties van de ene aanbieder te integreren in de cloudomgeving van de ander. En zo worden er in het geprivatiseerde wegennet steeds hogere vangrails opgetrokken tussen de verschillende snelwegen, met steeds minder afritten.

‘Het Europese datawegennet moet openbaar blijven, bestuurd door beginselen van democratische controle’

De ACM concludeert terecht dat een belangrijke remedie tegen deze anti-competitieve praktijken is om de regels voor het meenemen van data beter te verankeren in de wet. De EU Data Act, momenteel in de maak, voldoet op deze punten nog niet. Naast interoperabiliteit (het kunnen samenwerken) en dataportabiliteit (het recht op overdragen van gegevens) zullen ook open standaarden verplicht moeten worden om uitwisselbaarheid van diensten te bevorderen.

Verder stelt de ACM dat cloudgebruikers een bewuste strategie moeten bedenken om niet op een dag te ontwaken als gevangenen van één snelweguitbater die inmiddels zijn tarieven fors heeft opgeschroefd.

Data soevereiniteit

Op Europees niveau gaat de macht van cloudaanbieders over méér dan een gelijk speelveld: er staan geopolitieke belangen op het spel. Gedreven door zorgen over privacy, veiligheid en afhankelijkheid van enkele grote spelers, heeft de EU ‘data soevereiniteit’ op de politieke agenda geplaatst. Het Europese datawegennet moet openbaar blijven, bestuurd door beginselen van democratische controle.

Op 15 september liet Eurocommissaris Thierry Breton (interne markt) weten dat de weerbaarheid van digitaal Europa zal afhangen van de volgende generatie cloud- en computercapaciteiten. En dus wil hij massaal investeren in het ontwikkelen van Europese alternatieven, om zo de afhankelijkheid van Amerikaanse techbedrijven te verlagen.

Voorlopig geeft Nederland geen gehoor aan die oproep. Onze regering heeft juist nu het groene licht gegeven aan overheidsdiensten om hun data te stallen in de publieke clouddiensten van Amazon, Google en Microsoft. Staatssecretaris Alexandra van Huffelen (Koninkrijksrelaties en Digitalisering) vertrouwt erop dat overheden goede afspraken kunnen maken met de techreuzen over interoperabiliteit en data-eigenaarschap. Maar zonder expliciete wetgeving op Europees niveau, zoals de ACM aangeeft, is naleving daarvan een illusie.

Het lijkt erop dat Nederlandse overheidsorganisaties lekker gaan meezoeven tussen de vangrails van de cloudreuzen. Hooguit kunnen ze bij de ingang van de A1, A2 of A15 een driehoekig bord met een uitroepteken verwachten, een zwak signaal dat betekent: let goed op!

José van Dijck is universiteitshoogleraar aan de Universiteit Utrecht.

Wilt u reageren?

De opinieredactie van het FD verwelkomt uw bijdrage. Stuur uw reactie naar opinie@fd.nl. De spelregels voor lezersbijdragen vindt u hier.

Doe dit artikel cadeau

U kunt dit artikel cadeau doen aan iemand zonder FDMG-account.

[Doe dit artikel cadeau](#)

Laatste nieuws

11:46

Hoe Springtij op ramkoers ligt met milieclubs: 'Zij eruit of wij eruit'

11:43

Reislustige kunstenaars uit de 19de eeuw

11:31

Ondanks Poetins nucleaire dreigementen is Orbán wel klaar met sancties

11:29

Belgische palletproducent Foresco koopt Brabantse branchegenoot PKF Pallets

11:00

Nederland in 15 jaar dubbel zo ondernemend

Lees al het laatste nieuws

Meer opinie

BOUMAN&DIJKMAN

Te laat?

COMMENTAAR

Na prijsplafond kan het mes in extraatjes

OPINIE

Futures-handel maakt energiemarkt kwetsbaar

OPINIE

Uitgerekend de Duitsers gaan van EU geopolitieke speler maken

|